YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
12 päivänä syyskuuta 1996 *

Asiassa C-251/94,

jonka Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Espanja) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Eduardo Lafuente Nieto

vastaan

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) ja Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL 1983 L 230, s. 6) ja mukautettuna Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisehdoista ja perustamissopimusten mukautuksista tehdyn asiakirjan liitteessä I olevalla VII osalla (EYVL 1985 L 302, s. 170), 47 artiklan 1 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä sekä saman asetuksen 46 artiklan 2 kohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. A. O. Edward sekä tuomarit J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), P. Jann, L. Sevón ja M. Wathelet,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Lafuente Nieto, edustajinaan asianajajat Abelardo Vázquez Conde, Roque Méndez Robleda ja Benjamín Mayo Martínez, Orense,

— Espanjan hallitus, asiamiehinään yhteisön asioita koskevan oikeudellisen ja institutionaalisen koordinoinnin pääjohtaja Alberto J. Navarro González ja valtionasiamies Miguel Bravo-Ferrer Delgado,

— Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Sophia Kyriakopoulou ja Ignacio Díez Parra,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Maria Patakia ja Blanca Rodríguez Galindo,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Lafuente Nieton, edustajinaan Abelardo Vázquez Conde, Roque Méndez Robleda ja Benjamín Mayo Martínez, Espanjan hallituksen, asiamiehenään Miguel Bravo-Ferrer Delgado, Euroopan unionin neuvoston, asiamiehinään Sophia Kyriakopoulou ja Ignacio Díez Parra, ja Euroopan yhteisöjen komission, asiamiehinään Maria Patakia ja oikeudellisen yksikön virkamies I. Martínez del Peral, esittämät suulliset huomautukset 2.5.1996 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.6.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco on esittänyt 31.5.1994 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 13.9.1994, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kuusi ennakkoratkaisukysymystä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (jäljempänä asetus), sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL 1983 L 230, s. 6) ja mukautettuna Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisehdoista ja perustamissopimusten mukautuksista tehdyn asiakirjan liitteessä I olevalla VII osalla (EYVL 1985 L 302, s. 170), 47 artiklan 1 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä sekä saman asetuksen 46 artiklan 2 kohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty oikeudenkäyntiasiassa, jossa kantajana on Lafuente Nieto ja vastaajina kaksi espanjalaista sosiaaliturvalaitosta Instituto Nacional de la Seguridad Social (jäljempänä INSS) ja Tesorería General de la Seguridad Social (jäljempänä TGSS) ja joka koskee kantajan työkyvyttömyyseläkkeen laskemista.

3 Espanjan kansalainen Lafuente Nieto oli epäitsenäisessä ansiotyössä ensin Espanjassa (ennen vuotta 1969) ja sitten Saksassa (vuoteen 1990 saakka), kunnes hän tuli heinäkuussa 1990 pysyvästi täysin työkyvyttömäksi. Saksalainen toimivaltainen laitos myönsi hänelle työkyvyttömyyseläkkeen, jonka määrä laskettiin syistä, joita ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei tunne, ottamatta huomioon vakuutuskausia Espanjassa. Toimivaltainen espanjalainen laitos INSS myönsi Lafuente Nietolle työkyvyttömyyseläkkeen täydellisestä pysyvästä työkyvyttömyydestä, joka oli aiheutunut muusta kuin ammattitaudista.

4 Ennakkoratkaisupyynnön mukaan Espanjan lainsäädännössä säädetään, että jos teollisuustyöntekijä on saavuttanut 48 vuoden 3 kuukauden iän silloin, kun muusta kuin ammattitaudista aiheutuva pysyvä täydellinen työkyvyttömyys ilmaantui — kuten Lafuente Nieton tapauksessa —, eläkkeen määrä ei vaihtele maksukausien tai työntekijän työuran mukaan. Eläkeoikeuden edellytyksenä on kuitenkin 31.7.1985 annetun lain 26/1985 2 pykälän 2 momentin b kohdan mukaan se, että yhtäältä työntekijä on maksanut vakuutusmaksuja sellaisen ajanjakson ajan, joka vastaa vähintään neljännestä siitä ajasta, joka on kulunut siitä, kun hän täytti 20 vuotta, ja että toisaalta vähintään viidennes tällaisista vähintään vaadittavista vakuutusmaksukausista sijoittuu niille kymmenelle vuodelle, jotka edelsivät välittömästi työkyvyttömyyden ilmaantumista.

5 Kun nämä edellytykset täyttyvät, eläkkeen määrä lasketaan sen perusteella, minkä suuruinen vakuutusmaksun perusteiden (base de cotización) keskiarvo on ollut niiden 84 kuukauden aikana, jotka edelsivät välittömästi työkyvyttömyyden ilmaantumista. Jos kuitenkin tähän ajanjaksoon kuuluu kausia, joiden osalta työntekijällä ei ollut velvollisuutta maksaa vakuutusmaksuja, eläkettä laskettaessa katsotaan, että työntekijä on suorittanut vakuutusmaksuja pienimmän vakuutusmaksun perusteen mukaisesti. Lisäksi vakuutusmaksun perusteet — olivatpa ne todellisia tai fiktiivisiä — tämän ajanjakson 60 ensimmäiseltä kuukaudelta on sidottu viralliseen kuluttajahintaindeksiin siten, että vakuutusmaksun perustetta lisätään jokaiselta tämän ajanjakson kuukaudelta saman verran, kuin kuluttajahintaindeksi on noussut (em. 31.7.1985 annetun lain 3 pykälän 1 ja 4 momentti).

6 Lafuente Nieton eläkkeen määrä vahvistettiin 9 226 Espanjan pesetaksi kuukaudessa (maksettavaksi 14 kertaa vuodessa) sen suhdeluvun mukaisesti, joka saatiin jakamalla Espanjassa täyttyneiden vakuutuskausien pituus niissä kahdessa jäsenvaltiossa täyttyneiden vakuutuskausien pituudella, joissa Lafuente Nieto oli työskennellyt, ja soveltamalla tällöin pienimmän vakuutusmaksun perusteen sääntöä, jota oli säädetty sovellettavaksi niissä tapauksissa, joissa työntekijällä ei ole velvollisuutta suorittaa vakuutusmaksuja. INSS katsoi nimittäin, että niiden 84 kuukauden aikana, jotka otettiin huomioon määriteltäessä eläkkeen laskentaperustetta (eli heinäkuusta 1983 kesäkuuhun 1990) Lafuente Nietolla, joka työskenteli tuolloin Saksassa, ei ollut ollut velvollisuutta suorittaa vakuutusmaksuja Espanjan lainsäädännössä säädetyllä tavalla.

7 Lafuente Nieto on riitauttanut eläkkeen määrän ja vaatinut 56 485 Espanjan pesetan eläkettä määriteltynä laskentatavalla, joka poikkeaa kahdelta osin INSS:n käyttämästä. Ensinnäkin eläkkeen laskentaperustetta määriteltäessä on otettava huomioon myös ne vakuutusmaksun perusteet, joiden mukaisesti hän on maksanut Saksassa vakuutusmaksuja siltä ajanjaksolta, joka edelsi välittömästi työkyvyttömyyden ilmaantumista, kuitenkin siten, että vakuutusmaksun perusteet eivät voi ylittää Espanjassa kyseisenä ajankohtana sovellettavaa enimmäisperustetta, ja soveltaen vähimmäisperustetta niiltä kuukausilta, jolloin hän ei suorittanut vakuutusmaksuja Saksassa. Toiseksi proratasääntöä sovelletaan siten, että vakuutusmaksukausia Espanjassa ei verrata Espanjassa ja Saksassa täyttyneiden vakuutusmaksukausien kokonaisaikaan, vaan siihen vähimmäisaikaan, jonka on Espanjan lainsäädännön mukaan täytyttävä eläkeoikeuden saamiseksi.

8 Kyseistä riita-asiaa käsittelevä Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1. Onko asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (sellaisena kuin se oli heinäkuussa 1990) 47 artiklan 1 kohdan e alakohdan soveltamisalaa tulkittava siten, että siihen kuuluu 31.7.1985 annetun lain 26/1985 3 pykälän kaltainen säännös, johon on viitattu ennakkoratkaisupyynnön 2 luvun B kohdassa, vai kuuluuko tällainen säännös saman asetuksen 47 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisalaan?

2. Jos edelliseen kysymykseen vastataan siten, että siinä mainittu Espanjan kansallinen säännös kuuluu asetuksen (ETY) N:o 1408/71 47 artiklan 1 kohdan e alakohdan soveltamisalaan,

a) onko kyseistä yhteisön oikeuden säännöstä tulkittava siten, että sitä on pidettävä sellaisena yhteisön oikeuden säännöksenä, joka on itsenäinen suhteessa Espanjan sisäiseen oikeuteen ja jonka mukaan vakuutusmaksun perusteiden keskiarvo määritellään Espanjassa voimassa olevien enimmäis- ja vähimmäisperusteiden aritmeettisena keskiarvona;

b) vai onko kyseistä yhteisön oikeuden säännöstä tulkittava siten, että siihen ei sisälly mitään itsenäistä säännöstä siitä, miten vakuutusmaksun perusteiden keskiarvo määritellään, vaan tämä on määriteltävä Espanjan sisäisen oikeuden mukaisesti mutta ottamatta huomioon sellaisia vakuutusmaksuja, jotka on maksettu toisen jäsenvaltion toimivaltaiseen laitokseen tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti;

c) vai onko kyseistä yhteisön oikeuden säännöstä tulkittava siten, että siihen ei sisälly mitään itsenäistä säännöstä siitä, miten vakuutusmaksun perusteiden keskiarvo määritellään, vaan tämä on määriteltävä Espanjan sisäisen oikeuden mukaisesti ottaen huomioon tältä osin sellaiset vakuutusmaksut, jotka on maksettu toisen jäsenvaltion toimivaltaiseen laitokseen tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, siltä osin kuin nämä vakuutusmaksut olisi pitänyt maksaa Espanjaan Espanjan lainsäädännön mukaisesti, jos toisessa valtiossa tapahtuneen vakuutustapahtuman katsottaisiin tapahtuneen Espanjassa?

3. Jos asetuksen (ETY) N:o 1408/71 47 artiklan 1 kohdan e alakohdan oikeana tulkintana on pidettävä jompaa kumpaa niistä kahdesta ensimmäisestä tulkintavaihtoehdosta, joihin on viitattu edellisessä ennakkoratkaisukysymyksessä, rikotaanko tällä säännöksellä ETY:n perustamissopimuksen 51 artiklaa tulkittuna yhdessä saman sopimuksen 48 artiklassa ilmaistun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa ja onko tätä asetuksen säännöstä pidettävä tämän vuoksi pätemättömänä?

4. Jos yhteisöjen tuomioistuin vastaa ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen siten, että 31.7.1985 annetun lain 26/1985 3 pykälän säännökset kuuluvat asetuksen (ETY) N:o 1408/71 47 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisalaan,

a) onko tätä yhteisön oikeuden säännöstä tulkittava siten, että sen mukaan ei ole sallittua, että määriteltäessä pysyvästä työkyvyttömyydestä maksettavan eläkkeen tai vanhuuseläkkeen laskentaperustetta otetaan huomioon ne vakuutusmaksut, jotka on maksettu toisen jäsenvaltion toimivaltaiseen laitokseen tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti;

b) vai onko tätä yhteisön oikeuden säännöstä tulkittava siten, että sen mukaan on sallittua, että määriteltäessä kyseistä laskentaperustetta otetaan huomioon ne vakuutusmaksut, joita on maksettu toisen jäsenvaltion toimivaltaiseen laitokseen tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, siltä osin kuin nämä vakuutusmaksut olisi myös pitänyt maksaa Espanjaan Espanjan lainsäädännön mukaisesti, jos toisessa valtiossa tapahtuneen vakuutustapahtuman katsottaisiin tapahtuneen Espanjassa?

5. Jos asetuksen (ETY) N:o 1408/71 47 artiklan 1 kohdan b alakohdan oikeana tulkintana on pidettävä ensimmäistä niistä kahdesta vaihtoehdosta, jotka on mainittu edellisessä ennakkoratkaisukysymyksessä, rikotaanko tällä säännöksellä ETY:n perustamissopimuksen 51 artiklaa tulkittuna yhdessä saman sopimuksen 48 artiklassa ilmaistun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa ja onko tätä säännöstä pidettävä tämän vuoksi pätemättömänä?

6. Riippumatta siitä, millaisen vastauksen yhteisöjen tuomioistuin antaa edeltäviin ennakkoratkaisukysymyksiin, onko asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 artiklan 2 kohdan c alakohdan, sellaisena kuin se oli voimassa heinäkuussa 1990, soveltamisalaa tulkittava siten, että siihen kuuluvat muusta kuin ammattitaudista aiheutuneesta pysyvästä työkyvyttömyydestä maksettavat eläkkeet, joista säädetään Espanjan yleisessä sosiaaliturvajärjestelmässä (Régimen General de la Seguridad social), ja onko siten katsottava, että tässä säännöksessä mainitulla enimmäiskaudella tarkoitetaan sitä vakuutusmaksukautta, jonka on vähintään toteuduttava eläkeoikeuden saamiseksi?"

Pääasiaa koskevat säännökset

9 Ennen ennakkoratkaisukysymyksiin vastaamista on esitettävä pääasiassa kysymyksessä olevien asetuksen säännösten sisältö, sellaisena kuin ne olivat ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemana aikana eli heinäkuussa 1990.

10 Kuten esitetyistä asiakirjoista ilmenee, kyseisten kahden jäsenvaltion säännökset, joiden perusteella Lafuente Nietolla on oikeus työkyvyttömyysetuuksiin, eivät ole

samantyyppisiä. Kyseinen Espanjan lainsäädäntö on mainittu asetuksen liitteessä IV sellaisena asetuksen 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna lainsäädäntönä, jonka mukaan työkyvyttömyysetuuksien määrä on riippumaton vakuutuskausien pituudesta. Saksan lainsäädäntöä ei sitä vastoin ole mainittu kyseisessä liitteessä.

11 Asetuksen 40 artiklan 1 kohdan mukaan sellaisiin työkyvyttömiksi tulleisiin työntekijöihin, jotka ovat peräkkäin olleet tällaisen kahden tyyppisen lainsäädännön alaisia, sovelletaan analogisesti asetuksen luvun "Vanhuus ja kuolema (eläkkeet)" säännöksiä eli asetuksen 44—51 artiklaa.

12 Asetuksen 45 artiklan 1 kohdan mukaan silloin, kun jäsenvaltion lainsäädännössä asetetaan etuuksia koskevan oikeuden saavuttamisen, säilyttämisen tai takaisinsaamisen edellytykseksi vakuutus- tai asumiskausien täyttyminen, tämän jäsenvaltion on otettava huomioon tarpeellisessa määrin muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutus- tai asumiskaudet.

13 Asetuksen 46 artikla koskee etuuksien myöntämistä. Tämän artiklan 1 kohdassa, jota sovelletaan silloin, kun etuutta koskevan oikeuden saamisen edellytykset täyttyvät, ilman että 45 artiklan säännösten soveltaminen on välttämätöntä, säädetään siitä, että sovellettavan lainsäädännön mukaista etuuden määrää on verrattava 46 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti määriteltävään määrään ja että vain korkeampi näistä kahdesta määrästä otetaan huomioon.

14 Asetuksen 46 artiklan 2 kohdassa, jota sovelletaan silloin, kun jäsenvaltion lainsäädännön mukaiset edellytykset oikeudesta etuuksiin täyttyvät ainoastaan soveltamalla 45 artiklaa, säädetään seuraavaa:

"a) laitos laskee sen etuuden teoreettisen määrän, jota kysymyksessä oleva henkilö voisi hakea, jos kaikki vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet jäsen-

valtioiden lainsäädäntöjen mukaan, joiden alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut, olisivat täyttyneet kyseisessä jäsenvaltiossa ja sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti sillä hetkellä, jolloin etuus myönnetään. Jos tämän lainsäädännön mukaan etuuden määrä ei riipu täyttyneiden kausien pituudesta, määrä otetaan teoreettiseksi määräksi, jota tarkoitetaan tässä alakohdassa;

b) laitos määrää sen jälkeen etuuden todellisen määrän edellisessä alakohdassa tarkoitetun teoreettisen määrän perusteella ja tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asuinkausien pituuden suhteessa kaikissa kyseisissä jäsenvaltioissa ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituuteen;

c) jos kaikkien kyseeseen tulevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituus on pitempi kuin jonkin tällaisen valtion lainsäädännössä vaadittu enimmäiskausi täyden etuuden saamiseksi, tämän valtion toimivaltainen laitos ottaa soveltaessaan tämän kohdan säännöksiä huomioon täyttyneiden kausien kokonaispituuden sijasta tämän enimmäiskauden; tämä laskutapa ei saa johtaa siihen, että tämä laitos myöntää kustannuksiltaan suuremman etuuden kuin sen soveltamassa lainsäädännössä säädetty täysi etuus."

15 Asetuksen 47 artiklassa on täydentäviä säännöksiä etuuksien laskemiseksi. Tämän artiklan 1 kohdassa on erityissäännöksiä 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun teoreettisen määrän laskemiseksi, ja näitä erityissäännöksiä ovat muun muassa seuraavat:

"— —

b) jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuudet lasketaan ansioiden, maksujen tai korotusten määrän perusteella, tämän valtion toimivaltainen laitos määrää ansiot, maksut ja korotukset, jotka on otettava huomioon toisen valtion lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien osalta sellaisten

keskimääräisten ansioiden, maksujen tai korotusten perusteella, jotka on rekisteröity sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutuskausien osalta;

— —

e) jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuudet lasketaan [vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon] perusteella, tämän valtion toimivaltainen laitos määrää tämän keskimääräisen luvun yksinomaan sanotun valtion lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutuskausien perusteella."

Ensimmäinen kysymys

16 Tällä kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa tietää, kuuluuko Espanjan lainsäädännössä säädetty työkyvyttömyysetuuksien laskentajärjestelmä edellä mainitun asetuksen 47 artiklan 1 kohdan b alakohdan vai e alakohdan soveltamisalaan.

17 Lafuente Nieto katsoo, että laskentajärjestelmä kuuluu b alakohdan soveltamisalaan, koska todellisuudessa järjestelmän sisältö on sellainen, että etuuden määrä on välittömässä yhteydessä ansioiden, maksujen ja korotusten määrään.

18 Espanjan hallitus katsoo sitä vastoin, että järjestelmä kuuluu e alakohdan soveltamisalaan, koska etuuden määrä lasketaan vakuutusmaksun perusteen (base de cotización) perusteella, joka ei vastaa todellisia ansioita.

19 Komissio väittää puolestaan, että mitään 47 artiklan 1 kohdan säännöksistä ei voida soveltaa tällaiseen järjestelmään, jossa etuuden määrä on riippumaton vakuutuskausien pituudesta.

20 Asetuksen 47 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovelletaan silloin, kun kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuudet lasketaan ansioiden, maksujen tai korotusten määrän perusteella ja kun toisessa jäsenvaltiossa täyttyneet vakuutus- tai asumiskaudet on otettava laskennassa huomioon.

21 Tällainen tilanne ei ole kysymyksessä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kuvaileman järjestelmän osalta, jossa etuuksien määrä on riippumaton vakuutuskausien pituudesta ja jossa etuuksien määrän laskemisessa otetaan huomioon vakuutusmaksun perusteiden keskiarvo, joka vastaa työntekijän saamaa palkkaa tiettyjen vuosien ajalta, jotka ovat edeltäneet työkyvyttömyyden ilmaantumista, tai tietyissä tapauksissa vähimmäispalkkaa niiden ajanjaksojen osalta, joiden aikana asianomaisella henkilöllä ei ole ollut velvollisuutta maksaa vakuutusmaksuja. Tällaisessa järjestelmässä etuuksia ei siten lasketa niiden todellisten ansioiden, maksujen tai korotusten perusteella, joita on saatu kaikkien täytettyjen vakuutus- tai asumiskausien aikana.

22 Asetuksen 47 artiklan 1 kohdan e alakohtaa, joka liitettiin kyseiseen artiklaan Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin Euroopan yhteisöön liittymisen vuoksi, sovelletaan silloin, kun kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuudet lasketaan vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon perusteella siten, että määrittelyssä otetaan huomioon yksinomaan sanotun valtion lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet.

23 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ja Espanjan hallitus ovat korostaneet, niiden olosuhteiden perusteella, joiden vallitessa tämä säännös lisättiin asetukseen, voidaan päätellä, että sillä tarkoitetaan juuri sellaisia työkyvyttömyysetuuksien laskemisjärjestelmiä, jollaisista on säädetty Espanjan lainsäädännössä, jossa todellisuudessa säädetään, että etuudet lasketaan poikkeuksia lukuunottamatta vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon perusteella.

24 Komissio katsoo kuitenkin, että se tulkinta, jonka yhteisöjen tuomioistuin on antanut 47 artiklan 1 kohdalle asiassa 181/83, Weber, 29.11.1984 antamassaan tuomiossa (Kok. 1984, s. 4007), jossa se jätti soveltamatta kyseistä säännöstä erottelematta erilaisia tuolloin tässä säännöksessä säänneltyjä tilanteita, on ulotettava myös 47 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettuun tilanteeseen. Komission mukaan kyseistä alakohtaa ei voida soveltaa nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, koska — kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa C-406/93, Reichling, 9.8.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. I-4061) — 46 artiklan 2 alakohdan a alakohdassa edellytetään, että etuuden teoreettista määrää laskettaessa otetaan huomioon se palkka, jota työntekijä työkyvyttömyytensä ilmaantuessa sai toisessa kuin siinä jäsenvaltiossa, jonka lainsäädännön mukaisesti teoreettinen määrä lasketaan.

25 Näitä perusteluita ei voida hyväksyä.

26 Ensimmäiseksi sitä, että yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Weber esittämä tulkintaratkaisu koskee kaikkia tuolloin 47 artiklan 1 kohdassa mainittuja tilanteita, ei tarkoita sitä, että tämä tulkintaratkaisu olisi yleistettävä ja ulotettava koskemaan kaikkia niitä säännöksiä, jotka on lisätty tämän jälkeen 47 artiklan 1 kohtaan. Tältä osin on myös todettava — samoin kuin julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksen 25 kohdassa —, että tämä tuomio koski työkyvyttömyysetuusjärjestelmää, jolla tosin on tiettyjä yhtäläisyyksiä nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kysymyksessä olevan järjestelmän kanssa, mutta joka samalla poikkeaa siitä eri tavoilla.

27 Toiseksi se tulkinta, jonka yhteisöjen tuomioistuin on esittänyt edellä mainitussa asiassa Reichling annetussa tuomiossa, koskee asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohtaa eikä 47 artiklan 1 kohtaa, joka sisältää täydentäviä säännöksiä. Vaikka on totta, että tämä tulkinta voi olla hyödyllinen tulkittaessa 47 artiklan 1 kohtaa ja arvioitaessa tarpeen vaatiessa sen pätevyyttä, mitä muut käsiteltävinä olevat ennakkoratkaisukysymykset koskevat, tämä ei silti tarkoita sitä, että 47 artiklan 1 kohdan e alakohta ei voisi koskea sellaista järjestelmää, joka on kysymyksessä kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa riita-asiassa.

28 Viimeiseksi on todettava, että 30.4.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1248/92 (EYVL L 136, s. 7), joka on tullut voimaan kansallisen tuomioistuimen mainitseman ajankohdan jälkeen, sisältää uusia säännöksiä, joilla on tarkoitus — kuten tämä asetuksen 32. perustelukappaleesta ja asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteessä VI olevan D otsikon 4 kohtaan tehdyistä lisäyksistä käy ilmi — täsmentää Espanjan osalta kyseisen asetuksen 47 artiklan yksityiskohtaisia soveltamissäännöksiä erityisesti teoreettisen etuuden laskennan osalta. Näissä uusissa säännöksissä vahvistetaan, että tämän artiklan 1 kohta, joka koskee nimenomaisesti etuuden teoreettisen määrän laskentaa, sisältää Espanjan lainsäädäntöä koskevia säännöksiä. Toisin kuin komissio on todennut vastauksena yhteisöjen tuomioistuimen esittämään kysymykseen, näitä säännöksiä ei sitä paitsi sovelleta ainoastaan vanhuuseläkkeisiin ja kuolemantapauksen johdosta maksettaviin eläkkeisiin, vaan niitä sovelletaan asetuksen 40 artiklan 1 kohdan mukaan analogisesti työkyvyttömyyseläkkeitä koskeviin järjestelmiin niissä tapauksissa, joissa asianomainen työntekijä on — kuten käsiteltävänä olevassa asiassa — ollut peräkkäin erityyppisten lainsäädäntöjen alainen.

29 Ensimmäiseen kysymykseen on siten vastattava, että asetuksen 47 artiklan 1 kohdan e alakohtaa, sellaisena kuin se oli voimassa heinäkuussa 1990, sovelletaan sellaiseen Espanjan lainsäädännössä säädetyn kaltaiseen työkyvyttömyysetuuksien laskentajärjestelmään, jossa etuudet lasketaan vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon perusteella.

Toinen ja kolmas kysymys

30 Näillä kahdella kysymyksellä kansallinen tuomioistuin tiedustelee, miten edellä mainittua asetuksen 47 artiklan 1 kohdan e alakohtaa on tulkittava ja onko tämä säännös mahdollisesti perustamissopimuksen 51 artiklassa ilmaistujen periaatteiden vastainen. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee erityisesti sitä, että kun lasketaan vakuutusmaksun perusteiden keskiarvoa kysymyksessä olevan lainsäädännön perusteella, onko tällöin näiden periaatteiden noudattamiseksi otettava huomioon myös ne vakuutusmaksut, jotka on maksettu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, siltä osin kuin nämä maksut olisi pitänyt maksaa ensin mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jos asianomainen henkilö olisi ollut edelleen tämän lainsäädännön alainen silloin, kun työkyvyttömyys ilmeni.

31 Lafuente Nieto väittää, että tämä jälkimmäinen tulkinta on ainoa sallittu, jos 47 artiklan 1 kohdan e alakohtaa sovelletaan hänen tilanteeseensa.

32 Espanjan hallitus väittää sitä vastoin, että tästä säännöksestä ilmenee nimenomaisesti, että vakuutusmaksun perusteiden keskiarvo on laskettava ottaen huomioon ainoastaan ne vakuutuskaudet, jotka ovat täyttyneet kysymyksessä olevan lainsäädännön mukaisesti.

33 Samoin kuin kaikki 47 artiklan 1 kohdan säännökset, sellaisina kuin ne olivat voimassa kansallisen tuomioistuimen mainitsemana ajankohtana, myös e alakohta on täydentävä säännös siitä, miten 46 artiklan 2 alakohdan a alakohdassa mainittu etuuden teoreettinen määrä lasketaan. Kysymyksessä olevaa säännöstä on siten tulkittava tämän jälkimmäisen säännöksen mukaisesti ja — kuten yhteisöjen tuomioistuin on tämän osalta todennut edellä mainitussa asiassa Reichling antamassaan tuomiossa — ottaen huomioon perustamissopimuksen 51 artiklassa vahvistetun tavoitteen, joka edellyttää erityisesti sitä, että siirtotyöläisten sosiaaliturvaetuuksien määrää ei vähennetä sen vuoksi, että he ovat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

34 Tältä osin on todettava, että kyseisen säännöksen tulkitseminen ei ole kovin ongelmallista silloin, kun sovellettava lainsäädäntö on sen jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa työkyvyttömyys on ilmaantunut, ja kun ne vakuutuskaudet, joita käytetään vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon laskemiseen, ovat täyttyneet kyseisessä jäsenvaltiossa. Näin on esimerkiksi sellaisen työntekijän osalta, joka on tullut työkyvyttömäksi Espanjassa ja jolla on oikeus etuuksiin tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ainoastaan silloin, jos siellä otetaan huomioon erityyppisen lainsäädännön mukaan täyttyneet kaudet, ja joka on suorittanut vakuutusmaksuja Espanjaan sen ajanjakson aikana, joka otetaan huomioon laskettaessa vakuutusmaksun perusteiden keskiarvoa.

35 Näin ei kuitenkaan ole siinä tilanteessa, joka on kysymyksessä kansallisen tuomioistuimen käsittelemässä asiassa ja jossa asianomainen henkilö on yhtäältä tullut työkyvyttömäksi jäsenvaltiossa, jonka lainsäädäntö on erityyppinen kuin sovellettava lainsäädäntö, ja toisaalta ei ole maksanut vakuutusmaksuja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti siltä ajanjaksolta, joka otetaan huomioon laskettaessa vakuu-

tusmaksun perusteiden keskiarvoa. Tällaisen tilanteen osalta Espanjan lainsäädännössä ei säädetä ainoastaan, että etuudet lasketaan vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon mukaan tulkinnan kohteena olevassa säännöksessä tarkoitetulla tavalla. Espanjan lainsäädännössä täsmennetään myös, että jos henkilö ei ole maksanut vakuutusmaksuja viitekauden tai sen osan aikana, keskimääräisen perusteen sijasta tai ohella laskennassa käytetään vähimmäisperustetta, mikä voi olla epäedullista siirtotyöläisen kannalta.

36 Riidanalaista ei ole, että jos Lafuente Nieto olisi työskennellyt pelkästään Espanjassa ja täyttänyt siellä kaikki vakuutuskautensa, häntä ei olisi pidetty työntekijänä, jolla ei ole velvollisuutta maksaa vakuutusmaksuja, sen ajanjakson osalta, joka edelsi välittömästi hänen työkyvyttömyytensä ilmaantumista. Siten hänellä olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, joka on suurempi kuin hänelle myönnetty eläke.

37 Asetuksen 47 artiklan 1 kohdan e alakohdalla, joka koskee Espanjan lainsäädännössä säädetyn kaltaista laskentajärjestelmää, jossa etuudet lasketaan vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon perusteella, ei ole tarkoituksena — eikä ainakaan sen vaikutuksena voi olla — se, että sillä sallitaan oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneiden siirtotyöläisten osalta toinen laskentatapa, joka perustuu vähimmäisperusteeseen.

38 Käsiteltävänä olevassa asiassa sen ajanjakson aikana, joka Espanjan lainsäädännön mukaisesti otettiin huomioon laskettaessa vakuutusmaksun perusteiden keskiarvoa, Lafuente Nietolla ei tosin ollut velvollisuutta maksaa vakuutusmaksuja Espanjaan, mutta hänellä oli tämä velvollisuus toisessa jäsenvaltiossa. Espanjan toimivaltaisen laitoksen olisi pitänyt ottaa tämä huomioon sovellettaessa 47 artiklan 1 kohdan e alakohtaa — tulkittuna edellä 33 kohdassa mainitun tavoitteen mukaisesti —, koska siirtotyöläisen saaman etuuden määrä ei voi olla pienempi kuin sen etuuden määrä, jonka hän olisi saanut, jos hän ei olisi siirtynyt ulkomaille (em. asia Reichling, tuomion 26 kohta).

39 Tämä päätelmä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että vastoin 47 artiklan 1 kohdan e alakohtaa, jonka mukaan tämä perusteiden keskiarvo määritetään ottaen huomioon vain ne ajanjaksot, jotka ovat täyttyneet sovellettavan lainsäädännön mukaan,

vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon olisi perustuttava niiden vakuutusmaksujen määrään, jotka on maksettu toisessa jäsenvaltiossa. Tämä päätelmä merkitsee ainoastaan sitä, että tällaisessa tilanteessa tämä keskiarvo on asianomaisen henkilön osalta sama kuin silloin, jos hänellä olisi ollut edelleen velvollisuus maksaa vakuutusmaksuja sovellettavan lainsäädännön mukaan.

40 Siten kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan kaltaisen tilanteen osalta on todettava, että vaikka ainoastaan niiden vakuutusmaksujen määrä, jotka on maksettu sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, on otettava huomioon, tämä määrä on ajankohtaistettava ja mukautettava rahanarvon muutoksiin siten, että tämä määrä vastaa sitä, jonka asianomainen henkilö olisi todellisuudessa maksanut, jos hän olisi jatkanut työskentelyä samoissa oloissa kyseisessä jäsenvaltiossa.

41 Tämä tulkinta on vahvistettu niissä uusissa säännöksissä, jotka edellä mainitulla asetuksella (ETY) N:o 1248/92 on liitetty asetuksen (ETY) N:o 1408/71 liitteessä VI olevan D otsikon 4 kohtaan, jonka mukaan "Espanjan teoreettinen etuus lasketaan niiden [vakuutetun tosiasiassa maksamien maksujen perusteen] perusteella, jotka kuuluvat viimeisen vakuutusmaksun espanjalaiseen sosiaaliturvaan maksamista välittömästi edeltäneille vuosille" ja "saatua eläkkeen määrää korotetaan lisien määrällä ja rahanarvon muutoksilla laskettuna jokaista vuotta kohti siihen vuoteen saakka, joka edeltää samanlaisia eläkkeitä koskevan riskin toteutumista".

42 Näitä uusia säännöksiä, jotka ovat tulleet voimaan kansallisen tuomioistuimen mainitseman ajanjakson jälkeen, ei voida luonnollisestikaan sellaisenaan soveltaa käsiteltävänä olevassa asiassa, sanotun kuitenkaan estämättä sitä, että asianomaiset henkilöt voivat pyytää asetuksen uuden 95 a artiklan mukaisesti oikeuksiensa muuttamista ottaen huomioon nämä säännökset. Kuten julkisasiamies on todennut esittämänsä ratkaisuehdotuksen 53 kohdassa, kyseisillä säännöksillä täsmennetään ainoastaan asetuksen soveltamista koskevia yksityiskohtia siten, että vakuutusmaksun perusteiden keskiarvo määritellään ottaen huomioon ainoastaan ne vakuutuskaudet, jotka ovat täyttyneet sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, muuttamatta muilta osin 47 artiklan 1 kohdan e alakohdan sisältöä, ja siten näillä säännöksillä on tarkoitus ainoastaan taata tämän säännöksen yhteensopivuus perustamissopimuksen 51 artiklassa ilmaistujen periaatteiden kanssa.

43 Toiseen ja kolmanteen kysymykseen on siten vastattava, että asetuksen 47 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan, sellaisena kuin se oli voimassa heinäkuussa 1990 ja tulkittuna perustamissopimuksen 51 artiklassa määrätyn tavoitteen mukaisesti, kansallisen tuomioistuimen käsittelemän kaltaisessa tilanteessa vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon laskeminen perustuu ainoastaan niiden vakuutusmaksujen määrään, jotka on maksettu sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, ja että näin laskettua etuuden teoreettista määrää on tarkastettava ja korotettava samalle tasolle, jolla se olisi ollut, jos asianomainen henkilö olisi jatkanut työskentelyä samoissa oloissa kyseisessä jäsenvaltiossa.

Neljäs ja viides kysymys

44 Ottaen huomioon ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen neljänteen ja viidenteen kysymykseen ei ole syytä vastata.

Kuudes kysymys

45 Viimeiseksi kansallinen tuomioistuin kysyy, soveltuuko asetuksen 46 artiklan 2 kohdan c alakohta, sellaisena kuin se oli voimassa mainittuna aikana, Espanjan lainsäädännössä säädetyn kaltaisiin työkyvyttömyyseläkejärjestelmiin ja onko siten täysimääräisen eläkkeen saamiseksi edellytettävän enimmäisajan, joka toimivaltaisen laitoksen on edellä mainitun c alakohdan mukaan otettava huomioon täyttyneiden kausien kokonaispituuden sijasta, oltava se vakuutusmaksukausi, joka on vähintään tarpeen eläkeoikeuden saamiseksi.

46 Lafuente Nieto ehdottaa kysymykseen vastattavan myöntävästi ja toteaa tältä osin, että asetuksen 45 artiklan 1 kohdan mukaan vakuutuskausien yhteenlaskemisessa toisessa jäsenvaltiossa täyttyneet kaudet on otettava huomioon vain tarpeellisessa

määrin ja että yhteisöjen tuomioistuin on hyväksynyt 46 artiklan 2 kohdan c alakohdan soveltamisen tällä tavalla useissa tuomioissaan (ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-90/91 ja C-91/91, Di Crescenzo ja Casagrande, tuomio 11.6.1992, Kok. 1992, s. I-3851).

47 Espanjan hallitus ja komissio väittävät sitä vastoin, että kyseistä säännöstä ei voida soveltaa Espanjan lainsäädännössä säädetyn kaltaiseen järjestelmään, jonka mukaan etuuksien määrä on riippumaton vakuutuskausista.

48 Tämä viimeinen väite on hyväksyttävä.

49 Aluksi on muistutettava, että pääasian kantajan mainitsema 45 artiklan 1 kohta koskee oikeuden saavuttamista, säilyttämistä ja takaisinsaavuttamista eikä etuuksien määrän laskemista, jota koskevat säännökset sisältyvät 46 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin.

50 Lisäksi Lafuente Nieton mainitsema oikeuskäytäntö ei koske sellaisia tilanteita, jollaisista on kysymys kansallisen tuomioistuimen käsittelemässä asiassa ja joissa vakuutuskausien yhteenlaskeminen 45 artiklan mukaisesti on tarpeen, jotta oikeus etuuksiin saavutettaisiin. Oikeuskäytäntö koskee tilanteita, joissa oikeus etuuteen on saavutettu, ilman että tämän artiklan soveltaminen olisi tarpeen, ja joissa on 46 artiklan 1 kohdan mukaisesti vertailtava niitä etuuksia, joita on maksettava kansallisen oikeuden perusteella, niihin etuuksiin, joita olisi maksettava yhteisön oikeuden mukaan (ks. erityisesti em. yhdistetyt asiat Di Crescenzo ja Casagrande, tuomion 15—17 kohta).

51 Lopuksi on todettava, että 46 artiklan 2 kohdan c alakohdasta, sellaisena kuin se oli voimassa kansallisen tuomioistuimen mainitsemana aikana, ilmenee, että tätä säännöstä sovelletaan silloin, kun kaikkien kyseeseen tulevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan täyttyneiden vakuutuskausien kokonaispituus on pitempi kuin jonkin tällaisen valtion lainsäädännössä vaadittu enimmäiskausi täyden etuuden saavuttamiseksi. Tämä määrittely voi koskea ainoastaan lainsäädäntöjä, joiden mukaan etuudet lasketaan täyttyneiden vakuutuskausien pituuden perusteella.

52 Riidanalainen säännös on lisätty asetukseen niiden ongelmien ratkaisemiseksi, joita voi syntyä, kun vanhuuseläkkeitä lasketaan ottaen huomioon vakuutuskausien pituus ja kun tällaisessa tapauksessa on säädetty huomioon otettavasta enimmäiskaudesta, jonka yli eläkkeen määrä ei voi enää kasvaa. Alun perin tämä säännös sisältyi asetuksen 46 artiklan 2 kohdan c alakohtaan, mutta myöhemmin se siirrettiin edellä mainitulla asetuksella N:o 1248/92 47 artiklan 1 kohdan a alakohtaan ja siihen lisättiin täsmennys, jonka mukaan "tätä säännöstä ei sovelleta etuuksiin, joiden määrä on riippumaton vakuutuskausien kestosta".

53 Kuten voidaan päätellä sen perusteella, että asetuksen N:o 1248/92 perustelukappaleissa ei ole mitään tätä koskevaa selitystä, kyseistä säännöksen siirtämistä ja täsmennystä ei voida pitää uuden säännöksen lisäämisenä asetukseen, vaan niitä on pidettävä pelkkänä selventävänä toimenpiteenä, mikä tukee edellä esitettyä tulkintaa (ks. vastaavasti em. asia Reichling, tuomion 29 kohta).

54 Kuudenteen kysymykseen on siten vastattava, että asetuksen 46 artiklan 2 kohdan c alakohtaa, sellaisena kuin se oli voimassa heinäkuussa 1990, ei sovelleta työkyvyttömyysetuuksien laskemiseen sen kaltaisen järjestelmän mukaan, josta on säädetty Espanjan lainsäädännössä ja jossa etuuksien määrä on riippumaton vakuutuskausien pituudesta.

Oikeudenkäyntikulut

55 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Espanjan hallitukselle, Euroopan unionin neuvostolle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vascon 31.5.1994 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 ja mukautettuna Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisehdoista ja perustamissopimusten mukautuksista tehdyn asiakirjan liitteessä I olevalla VIII osalla, 47 artiklan 1 kohdan e alakohtaa sovelletaan sellaiseen Espanjan lainsäädännössä säädetyn kaltaiseen työkyvyttömyysetuuksien laskentajärjestelmään, jossa etuudet lasketaan vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon perusteella.

2) Edellä mainitun asetuksen N:o 1408/71 47 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan, tulkittuna EY:n perustamissopimukseksi muuttuneen ETY:n

perustamissopimuksen 51 artiklassa määrätyn tavoitteen mukaisesti, kansallisen tuomioistuimen käsittelemän kaltaisessa tilanteessa vakuutusmaksun perusteiden keskiarvon laskeminen perustuu ainoastaan niiden vakuutusmaksujen määrään, jotka on maksettu sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, ja näin laskettua etuuden teoreettista määrää on tarkastettava ja korotettava samalle tasolle, jolla se olisi ollut, jos asianomainen henkilö olisi jatkanut työskentelyä samoissa oloissa kyseisessä jäsenvaltiossa.

3) Edellä mainitun asetuksen 46 artiklan 2 kohdan c alakohtaa ei sovelleta työkyvyttömyysetuuksien laskemiseen sen kaltaisen järjestelmän mukaan, josta on säädetty Espanjan lainsäädännössä ja jossa etuuksien määrä on riippumaton vakuutuskausien pituudesta.

Edward Puissochet Jann

Sevón Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä syyskuuta 1996.

R. Grass — kirjaaja

D. A. O. Edward — viidennen jaoston puheenjohtaja